

Εισαγωγή στην οικονομετρία (1404)

Διάλεξη 1

27/02/2024

Άγγελος Αλεξόπουλος

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών -

Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης

angelos@aueb.gr

Σκοπός μαθήματος

- ❖ Η απόκτηση βασικών θεωρητικών και εμπειρικών γνώσεων για την εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών της Οικονομετρικής μοντελοποίησης
  - ο Κατασκευή οικονομετρικών υποδειγμάτων
  - ο Εκτίμηση γραμμικών υποδειγμάτων
    - Ερμηνεία συντελεστών
    - Διάστημα εμπιστοσύνης
    - Στατιστικοί έλεγχοι
  - ο Αναγνώριση και αντιμετώπιση προβλημάτων που παρουσιάζονται όταν παραβιάζεται κάποια από τις κλασικές υποθέσεις
  - ο Πρόβλεψη οικονομικών μεγεθών

Ζητήματα προς εξέταση (1)

- Ανασκόπηση Στατιστικής και Πιθανοτήτων
  - Βασικές Έννοιες Στατιστικής και Πιθανοτήτων
  - Στατιστική επαγωγή

- Απλό γραμμικό υπόδειγμα παλινδρόμησης
  - Μέθοδος Ελαχίστων τετραγώνων
    - ο Υποθέσεις; Ιδιότητες εκτιμητή; Στατιστική επαγωγή; Μη γραμμικές συναρτήσεις
  - Μέθοδος Μεγίστης Πιθανοφάνειας
    - ο Εισαγωγή στην μέθοδο
    - ο Εκτίμηση απλού γραμμικού υποδείγματος

Ζητήματα προς εξέταση (2)

➤ Πολλαπλό γραμμικό υπόδειγμα

- Μέθοδος Ελαχίστων τετραγώνων

- ο Υποθέσεις; Ιδιότητες εκτιμητή; Στατιστική επαγωγή; Μη γραμμικές συναρτήσεις

- ο Εξειδίκευση του υποδείγματος - Παράλειψη σχετικών με το υπόδειγμα μεταβλητών; Εισαγωγή περιττών μεταβλητών; Πολυσυγγραμμικότητα; Ψευδομεταβλητές; Μη γραμμικές συναρτήσεις;

➤ Ετεροσκεδαστικότητα

- Συνέπειες Ετεροσκεδαστικότητας; Διαγνωστικοί έλεγχοι; Μέθοδος Γενικευμένων Ελαχίστων Τετραγώνων

Εισαγωγή στην Οικονομετρία

➤ Ορισμός Οικονομετρίας

“Econometrics may be defined as the social science in which the tools of economic theory, mathematics, and statistical inference are applied to the analysis of economic phenomena”

Arthur S. Goldberger, *Econometric Theory*, John Wiley & Sons, New York, 1964, p. 1

ο Συνδυασμός (1) των μαθηματικών (2) της στατιστικής και (3) της οικονομικής θεωρίας

- Ανάλυση οικονομικών δεδομένων (στοιχείων) ώστε να λάβουμε αριθμητικές/ποσοτικές απαντήσεις σε ερωτήματα

Εισαγωγή στην Οικονομετρία

➤ Σκοπός Οικονομετρίας

- i. Εμπειρικός έλεγχος οικονομικών θεωριών ή υποθέσεων
- ii. Εκτίμηση οικονομικών σχέσεων (ποσοτικοποίηση)
- iii. Άσκηψη οικονομικής πολιτικής
- iv. Πρόβλεψη οικονομικών μεταβλητών

Οικονομετρική ανάλυση

1. Οικονομική θεωρία
2. Οικονομικό υπόδειγμα
3. Οικονομετρικό υπόδειγμα
4. Δεδομένα
5. Εκτίμηση υποδείγματος – Οικονομετρική μέθοδος
6. Έλεγχος υποδείγματος/υποθέσεων
7. Χρήση υποδείγματος
  - Έλεγχος θεωρίας
  - Άσκηση οικονομικής πολιτικής
  - Πρόβλεψη

Οικονομετρική ανάλυση

1. Οικονομική θεωρία

- Τι προβλέπει η θεωρία για τη συναρτησιακή σχέση μεταξύ των μεταβλητών?
- π.χ. κατανάλωση και εισόδημα νοικοκυριών
- $C = f(Y)$, όπου C η κατανάλωση και Y το εισόδημα των νοικοκυριών

2. Οικονομικό υπόδειγμα

- Γραμμική σχέση
- $C = \alpha + bY$

Οικονομετρική ανάλυση

3. Οικονομετρικό υπόδειγμα

- Οικονομετρική εξειδίκευση του οικονομικού υποδείγματος
- Προσθήκη ενός τυχαίου όρου που επιτρέπει την εφαρμογή στατιστικών μεθόδων για την εκτίμηση του υποδείγματος
  - **Διαταρακτικός όρος**, ε ή u
  - Περιλαμβάνει τυχαίους μη συστηματικούς παράγοντες
- $C = \alpha + bY + u$

Οικονομετρική ανάλυση

4. Δεδομένα

a. Διαστρωματικά δεδομένα (cross sectional data)

- Παρατηρήσεις τυχαίων μεταβλητών για διάφορες οικονομικές μονάδες
- Υποδείκτη “ i ”
- νοικοκυριά, επιχειρήσεις, γεωγραφικές περιφέρειες κτλ.
- π.χ. εισόδημα νοικοκυριών της Ελληνικής οικονομίας

Οικονομετρική ανάλυση

4. Δεδομένα (συνέχεια)

b. Δεδομένα χρονοσειρών (time series data)

- Εξέλιξη οικονομικών μεταβλητών στο χρόνο
- Υποδείκτη “t”
- ημερήσια, εβδομαδιαία, μηνιαία δεδομένα
- π.χ. ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της Ελληνικής οικονομίας από το 1980 ως το 2020

Οικονομετρική ανάλυση

4. Δεδομένα (συνέχεια)

c. Δεδομένα τύπου panel (panel data)

- Συνδυασμός χρονολογικών σειρών και των διαστρωματικών δεδομένων.
- Υποδείκτη “it”
- π.χ. εισόδημα ενός δείγματος $i = 1, 2, \dots, N$ νοικοκυριών για κάποια έτη $t = 2000, 2001, \dots, 2010$

Οικονομετρική ανάλυση

5. Εκτίμηση υποδείγματος – Οικονομετρική μέθοδος
- Εκτίμηση των παραμέτρων του υποδείγματος
  - Μέθοδοι εκτίμησης ανάλογα με τις υποθέσεις για τις μεταβλητές και το διαταρακτικό όρο του υποδείγματος, π.χ. ελάχιστα τετράγωνα
  - $C = a + bY + u$

Οικονομετρική ανάλυση

6. Έλεγχος υποδείγματος/υποθέσεων
  - Έλεγχοι στατιστικών υποθέσεων π.χ. σημαντικότητα των παραμέτρων
  - Διαγνωστικός έλεγχος υποδείγματος-σωστή εξειδίκευση του υποδείγματος
    - π.χ. παράληψη σημαντικών μεταβλητών, γραμμική vs. μη γραμμικής συναρτησιακής σχέσης
7. Χρήση υποδείγματος
  - Άσκηση οικονομικής πολιτικής
  - Πρόβλεψη

Επόμενες Διαλέξεις

- Βασικές Έννοιες Στατιστικής
  - Τυχαίες μεταβλητές; Κατανομή τυχαίας μεταβλητής; Πολυμεταβλητή κατανομή; Υπό συνθήκη κατανομή; Ανεξαρτησία
  - Μέση Τιμή; Διακύμανση; Υπό συνθήκη μέσος και διακύμανση
  - Συνδιακύμανση, Συντελεστής συσχέτισης
- Στατιστική Επαγωγή
  - Τυχαία δειγματοληψία
  - Εκτιμητής
  - Ιδιότητες εκτιμητών
  - Διάστημα εμπιστοσύνης
  - Έλεγχος υποθέσεων

Ευχαριστώ!

Ερωτήσεις?